

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2022. gada 1. augustā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Publiski līgumi – Koncesijas līgumi – Sabiedrības ar jauktu kapitālu izveide – Tiesību nodrošināt “integrēto skolu apkalpošanas pakalpojumu” pārvaldību piešķiršana šai sabiedrībai – Privātā partnera izraudzīšanās iepirkuma procedūrā – Direktīva 2014/23/ES – 38. pants – Direktīva 2014/24/ES – 58. pants – Piemērojamība – *In house* kritēriji – Prasība par privātā partnera minimālo līdzdalību sabiedrības ar jauktu kapitālu kapitālā – Līgumslēdzējas iestādes netieša līdzdalība privātā partnera kapitālā – Atlases kritēriji

Lietā C-332/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) iesniedza ar 2020. gada 13. februāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 22. jūlijā, tiesvedībā

Roma Multiservizi SpA,

Rekeep SpA

pret

Roma Capitale,

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

piedaloties

Consorzio Nazionale Servizi Soc. coop. (CNS),

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Likurgs [*C. Lycourgos*] (referents), tiesneši S. Rodins [*S. Rodin*] un Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*],

ģenerālvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procedūru,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

nemot vērā apsvērumus, ko iesniedza:

- *Roma Multiservizi SpA* vārdā – *F. Baglivo, T. Frosini, P. Leozappa, D. Lipani* un *F. Sbrana, avvocati*,
- *Rekeep SpA* vārdā – *A. Liroso, M. Martinelli, G. Vercillo* un *A. Zoppini, avvocati*,
- *Roma Capitale* vārdā – *L. D'Ottavi, avvocato*,
- *Consorzio Nazionale Servizi Soc. coop. (CNS)* vārdā – *F. Cintioli, G. Notarnicola* un *A. Police, avvocati*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *G. Gattinara, P. Ondrůšek* un *K. Talabér-Ritz*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2022. gada 24. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu (OV 2014, L 94, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2017/2366 (2017. gada 18. decembris) (OV 2017, L 337, 21. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2014/23”), 30. pantu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV 2014, L 94, 65. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2017/2365 (2017. gada 18. decembris) (OV 2017, L 337, 19. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2014/24”), 12. un 18. pantu, lasot tos kopsakarā ar LESD 107. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Roma Multiservizi SpA* un *Rekeep SpA*, no vienas puses, un *Roma Capitale* (Romas pilsēta, Itālija) un *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato* (Konkurences un tirgus uzraudzības iestāde, Itālija), no otras puses, par šīs pilsētas lēmumu izslēgt *Roma Multiservizi* un *Rekeep* jaundibināmo grupu no līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2014/23

- 3 Direktīvas 2014/23 3. pantā ir noteikts:

“1. Līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji nodrošina vienlīdzīgu un nediskriminējošu attieksmi pret ekonomikas dalībniekiem un rīkojas pārredzami un samērīgi.

Koncesijas piešķiršanas procedūras izstrādi un vērtības noteikšanu neveic ar nolūku to izslēgt no šīs direktīvas darbības jomas vai radīt nepamatoti izdevīgākus vai mazāk izdevīgus apstākļus noteiktiem ekonomikas dalībniekiem vai noteiktiem būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem.

2. Līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji cenšas nodrošināt piešķiršanas procedūras un līguma izpildes pārredzamību, vienlaicīgi ievērojot 28. pantu.”

4 Šīs direktīvas 5. pantā ir paredzēts:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

1) “koncesijas” ir būvdarbu koncesijas vai pakalpojumu koncesijas, kas definētas a) un b) apakšpunktā:

[..]

b) “pakalpojumu koncesija” ir finansiālās interesēs rakstiski noslēgts līgums, ar kuru viena vai vairākas līgumslēdzējas iestādes vai līgumslēdzēji uzdod sniegt un pārvaldīt pakalpojumus, kas nav a) apakšpunktā minēto būvdarbu veikšana, vienam vai vairākiem ekonomikas dalībniekiem un kurā atlīdzība par to ir vai nu tikai tiesības izmantot pakalpojumus, uz ko attiecas līgums, vai arī minētās tiesības kopā ar samaksu.

Piešķirot būvdarbu vai pakalpojumu koncesiju, koncesionāram tiek nodoti operacionālie riski minēto būvdarbu vai pakalpojumu izmantošanā, ietverot pieprasījuma vai piedāvājuma risku vai abus. Tiek uzskatīts, ka koncesionārs ir uzņēmis operacionālo risku, ja normālos darbības apstākļos netiek garantēta būvju vai pakalpojumu, uz ko attiecas koncesija, ekspluatācijas laikā veikto ieguldījumu un radušos izmaksu atgūšana. Koncesionāram nodotā riska daļa ir pakļauta reāla tirgus mainīguma ietekmei, kas nozīmē, ka jebkādi iespējami paredzētie zaudējumi, kas radušies koncesionāram, nav tikai formāli vai niecīgi;

[..].”

5 Minētās direktīvas 8. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šo direktīvu piemēro koncesijām, kuru vērtība ir 5 548 000 [EUR] vai lielāka.”

6 Šīs direktīvas 10. panta 3. punkts ir formulēts šādi:

“Šo direktīvu nepiemēro gaisa transporta pakalpojumu koncesijām, kuru pamatā ir darbības licences izsniegšana saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1008/2008 [(2008. gada 24. septembris) par kopīgiem noteikumiem gaisa transporta pakalpojumu sniegšanai Kopienā (OV 2008, L 293, 3. lpp.)], vai sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumu koncesijām [Parlamenta un Padomes] Regulas (EEK) Nr. 1370/2007 [(2007. gada 23. oktobris) par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumiem, izmantojot dzelzceļu un autoceļus, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 1191/69 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 1107/70 (OV 2007, L 315, 1. lpp.)] nozīmē.”

7 Saskaņā ar Direktīvas 2014/23 17. pantu:

“1. Koncesijas, ko 7. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētā līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs piešķīris juridiskai personai, kura ir privāto vai publisko tiesību subjekts, neietilpst šīs direktīvas darbības jomā, ja ir izpildīti visi šādi nosacījumi:

- a) līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs pār attiecīgo juridisko personu īsteno līdzīgu kontroli tai, kādu tas īsteno attiecībā uz savām struktūrvienībām;
- b) vairāk nekā 80 % no kontrolētās juridiskās personas darbībām tiek veiktas, izpildot uzdevumus, ko tai uzticējusi kontrolējošā līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs vai citas juridiskas personas, ko kontrolē minētā līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs; un
- c) kontrolētajai juridiskajai personai nav tiešas privāta kapitāla līdzdalības, izņemot tādus privātā kapitāla līdzdalības veidus, kas neparedz kontroli un bloķēšanu, kā noteikts valsts tiesību aktu noteikumos, saskaņā ar Līgumiem, un kam nav izšķirošas ietekmes uz kontrolēto juridisko personu.

Uzskata, ka 7. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētā līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs attiecībā uz juridisko personu īsteno līdzīgu kontroli tai, kādu tas īsteno attiecībā uz savām struktūrvienībām šā punkta pirmās daļas a) apakšpunkta nozīmē, ja tam ir izšķiroša ietekme gan attiecībā uz kontrolētās juridiskās personas stratēģiskajiem mērķiem, gan svarīgiem lēmumiem. Minēto kontroli var īstenot arī cita juridiska persona, kuru pašu tādā pašā veidā kontrolē līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs.

[..]

4. Līgums, kas noslēgts ekskluzīvi starp divām vai vairākām līgumslēdzējām iestādēm vai līgumslēdzējiem, kā minēts 7. panta 1. punkta a) apakšpunktā, neietilpst šīs direktīvas darbības jomā, ja ir izpildīti visi šādi nosacījumi:

- a) ar līgumu tiek izveidota vai īstenota sadarbība starp iesaistītajām līgumslēdzējām iestādēm vai līgumslēdzējiem ar mērķi nodrošināt, ka sabiedriskie pakalpojumi, kas tiem jāveic, tiek sniegti ar nolūku izpildīt to kopīgos mērķus;
- b) šīs sadarbības īstenošanu nosaka vienīgi tādi apsvērumi, kas saistīti ar sabiedrības interesēm; un
- c) iesaistītās līgumslēdzējas iestādes vai līgumslēdzēji brīvajā tirgū veic mazāk nekā 20 % no darbībām, kas saistītas ar sadarbību.

[..]”

8 Šīs direktīvas 19. pantā ir noteikts:

“Uz koncesijām sociāliem un citiem īpašiem pakalpojumiem, kas uzskaitīti IV pielikumā un ietilpst šīs direktīvas darbības jomā, attiecinā tikai tos pienākumus, kas izriet no 31. panta 3. punkta un 32., 46. un 47. panta.”

9 Minētās direktīvas 20. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Koncesijas, kuru priekšmets ir gan būvdarbi, gan pakalpojumi, piešķir saskaņā ar noteikumiem, kas piemērojami tam koncesijas veidam, kas atbilst attiecīgā līguma galvenajam priekšmetam.

Tādu jauktu koncesiju gadījumā, kas daļēji ietver IV pielikumā uzskaitītos sociālos un citus īpašus pakalpojumus un daļēji – citus pakalpojumus, galveno priekšmetu nosaka atkarībā no tā, kura no attiecīgo pakalpojumu paredzamajām vērtībām ir augstāka.”

10 Direktīvas 2014/23 30. pantā ir noteikts:

“1. Ja tiek ievērota šī direktīva, līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs var brīvi organizēt procedūru, kuras rezultātā tiek izvēlēts koncesionārs.

2. Koncesijas piešķiršanas procedūras izstrādē ievēro 3. pantā noteiktos principus. Jo īpaši koncesijas piešķiršanas procedūras laikā līgumslēdzēja iestāde vai līgumslēdzējs nesniedz informāciju diskriminējošā veidā, kas dažiem kandidātiem vai pretendentiem var dot priekšrocības salīdzinājumā ar pārējiem.

[..]”

11 Direktīvas 2014/23 38. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji pārbauda nosacījumus dalībai attiecībā uz profesionālajām un tehniskajām spējām, kandidātu vai pretendentu finansiālo un ekonomisko stāvokli, balstoties uz viņu deklarācijām, atsauci vai atsaucēm, kas jāiesniedz kā pierādījums saskaņā ar prasībām, kas precizētas paziņojumā par koncesiju, kas nav diskriminējošas un ir samērīgas ar koncesijas priekšmetu. Dalības nosacījumi ir saistīti un samērīgi ar vajadzību nodrošināt koncesionāra spēju izpildīt koncesiju, ņemot vērā koncesijas priekšmetu un vajadzību nodrošināt īstu konkurenci.”

Direktīva 2014/24

12 Atbilstoši Direktīvas 2014/24 32. apsvērumam:

“Publiskiem līgumiem, kuru slēgšanas tiesības piešķirtas kontrolētām juridiskām personām, nebūtu jāpiemēro šajā direktīvā paredzētās procedūras, ja līgumslēdzēja iestāde pār attiecīgo juridisko personu īsteno kontroli, kas ir līdzīga tai, kādu tā īsteno pār savām struktūrvienībām, ar noteikumu, ka kontrolētā juridiskā persona vairāk nekā 80 % no savām darbībām veic, pildot uzdevumus, kuru izpildi tai uzdevusi kontrolējošā līgumslēdzēja iestāde vai citas juridiskās personas, kurus kontrolē minētā līgumslēdzēja iestāde, neatkarīgi no tā, kam par labu līgumu pilda.

Šo izņēmumu nevajadzētu attiecināt uz situācijām, kad privātam ekonomikas dalībniekam ir tieša līdzdalība kontrolētās juridiskās personas kapitālā, jo šādos apstākļos publiskā līguma piešķiršana bez konkursa procedūras šim privātajam ekonomikas dalībniekam, kuram ir līdzdalība kontrolētās juridiskās personas kapitālā, dotu nepamatotas priekšrocības attiecībā pret viņa konkurentiem. Tomēr, ņemot vērā tādu publiskā sektora struktūru specifiku, dalība kurās ir obligāta, piemēram, organizācijas, kas ir atbildīgas par konkrētu sabiedrisko pakalpojumu pārvaldību vai izpildi, tas neattiecas uz gadījumiem, kad konkrētu privātu ekonomikas dalībnieku līdzdalība kontrolētās juridiskās personas kapitālā ir obligāta saskaņā ar valsts tiesību aktu noteikumiem, kas atbilst

Līgumiem, ja šāda līdzdalība neietver kontroli vai bloķēšanu un tai nav izšķirošas ietekmes uz kontrolētās juridiskās personas lēmumiem. Būtu arī jāprecizē, ka izšķirošais elements ir vienīgi tieša privāta līdzdalība kontrolētajā juridiskajā personā. Tāpēc, ja kontrolējošajai līgumslēdzējai iestādei vai kontrolējošajām līgumslēdzējām iestādēm ir privāta kapitāla līdzdalība, tas neliedz publisko līgumu slēgšanas tiesības piešķirt kontrolētajai juridiskajai personai, nepiemērojot šajā direktīvā paredzētās procedūras, jo šāda līdzdalība negatīvi neietekmē konkurenci starp privātiem ekonomikas dalībniekiem.

Būtu arī jāprecizē, ka līgumslēdzējām iestādēm, piemēram, publisko tiesību subjektiem, kurām var būt privāta kapitāla līdzdalība, vajadzētu būt iespējai izmantot horizontālās sadarbības izņēmumu. Tādējādi, ja ir izpildīti visi citi nosacījumi attiecībā uz horizontālo sadarbību, horizontālās sadarbības izņēmumu vajadzētu attiecināt arī uz šādām līgumslēdzējām iestādēm, ja attiecīgo līgumu slēdz tikai līgumslēdzējas iestādes.”

13 Šīs direktīvas 2. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

9) “publiski pakalpojumu līgumi” ir publiski līgumi, kuru priekšmets ir tādu pakalpojumu sniegšana, kas nav 6. apakšpunktā minētie pakalpojumi;

[..].”

14 Minētās direktīvas 3. pantā ir paredzēts:

“1. Šā panta 2. punktu piemēro jauktiem līgumiem, kuru priekšmets ir dažādi iepirkumu veidi, uz kuriem visiem attiecas šī direktīva.

Šā panta 3.–5. punktu piemēro jauktiem līgumiem, kuru priekšmets ir iepirkums, uz kuru attiecas šī direktīva, un iepirkums, uz kuru attiecas cits tiesiskais regulējums.

2. Tiesības noslēgt līgumus, kuru priekšmets ir divi vai vairāki iepirkuma veidi (būvdarbi, pakalpojumi vai piegādes), piešķir saskaņā ar noteikumiem, kas piemērojami iepirkuma veidam, kurš raksturo attiecīgā līguma galveno priekšmetu.

Tādu jauktu līgumu gadījumā, kuri daļēji ietver pakalpojumus III sadaļas I nodaļas nozīmē un daļēji citus pakalpojumus, vai tādu jauktu līgumu gadījumā, kuri daļēji ietver pakalpojumus un daļēji piegādes, galveno priekšmetu nosaka atkarībā no tā, kura no attiecīgo pakalpojumu vai piegāžu paredzamajām vērtībām ir visaugstākā.

3. Ja konkrētā līguma dažādās daļas ir objektīvi atdalāmas, piemēro 4. punktu. Ja konkrētā līguma dažādās daļas nav objektīvi atdalāmas, piemēro 6. pantu.

Ja uz daļu no konkrētā līguma attiecas LESD 346. pants vai [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīva 2009/81/EK [(2009. gada 13. jūlijs), ar kuru koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, un ar kuru groza

Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK (OV 2009, L 216, 76. lpp.)), piemēro šīs direktīvas 16. pantu.

4. Tādu līgumu gadījumā, kuru priekšmets ir iepirkums, uz ko attiecas šī direktīva, kā arī iepirkums, uz ko šī direktīva neattiecas, līgumslēdzējas iestādes var izvēlēties piešķirt tiesības noslēgt atsevišķus līgumus par atsevišķām daļām vai piešķirt tiesības noslēgt nedalītu līgumu. Ja līgumslēdzējas iestādes izvēlas piešķirt tiesības noslēgt atsevišķus līgumus par atsevišķām daļām, lēmumu par to, kādu tiesisko regulējumu piemēro katram šādam atsevišķam līgumam, pieņem, pamatojoties uz attiecīgās atsevišķās daļas raksturlielumiem.

Ja līgumslēdzējas iestādes izvēlas piešķirt tiesības noslēgt nedalītu līgumu, šo direktīvu – ja vien 16. pantā nav noteikts citādi – piemēro izrietošajam jauktajam līgumam neatkarīgi no to daļu vērtības, uz kurām citādi attiektos atšķirīgs tiesiskais regulējums, un neatkarīgi no tā, kurš tiesiskais regulējums minētajām daļām citādi tiktu piemērots.

Tādu jauktu līgumu gadījumā, kuri ietver piegādes, būvdarbu un pakalpojumu līgumu un koncesiju elementus, jaukta līguma slēgšanas tiesības piešķir saskaņā ar šo direktīvu ar noteikumu, ka tās līguma daļas, kura ietver līgumu, uz ko attiecas šī direktīva, paredzamā vērtība, ko aprēķina saskaņā ar 5. pantu, ir vienāda ar 4. pantā noteikto attiecīgo robežvērtību vai to pārsniedz.

5. Tādu līgumu gadījumā, kuru priekšmets ir gan iepirkums, uz ko attiecas šī direktīva, gan iepirkums, lai veiktu darbību, uz ko attiecas [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīva 2014/25/ES [(2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV 2014, L 94, 243. lpp.)], piemērojamos noteikumus neatkarīgi no šā panta 4. punkta nosaka saskaņā ar Direktīvas [2014/25] 5. un 6. pantu.

6. Ja konkrētā līguma dažādās daļas nav objektīvi atdalāmas, piemērojamo tiesisko regulējumu nosaka, pamatojoties uz minētā līguma galveno priekšmetu.”

15 Šīs direktīvas 4. pantā ir noteikts:

“Šo direktīvu piemēro iepirkumiem, kuru paredzamā vērtība bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ir vienāda ar šādām robežvērtībām vai tās pārsniedz:

[..]

b) 144 000 [EUR] publiskiem piegādes un pakalpojumu līgumiem, kuru slēgšanas tiesības piešķir centrālās pārvaldes iestādes, un metu konkursos, kurus organizē minētās iestādes; ja publiskus piegādes līgumus piešķir līgumslēdzējas iestādes, kuras darbojas aizsardzības jomā, minēto robežvērtību piemēro tikai līgumiem par III pielikumā minētajām precēm;

c) 221 000 [EUR] publiskiem piegādes un pakalpojumu līgumiem, kuru slēgšanas tiesības piešķir centrālās pārvaldes iestāžu padotībā esošas līgumslēdzējas iestādes, un metu konkursos, kurus organizē šādas iestādes; minēto robežvērtību piemēro arī publiskiem piegādes līgumiem, kuru slēgšanas tiesības piešķir centrālās pārvaldes iestādes, kuras darbojas aizsardzības jomā, ja minētie līgumi ir par precēm, kas nav minētas III pielikumā;

d) EUR 750 000 [EUR] publiskiem pakalpojumu līgumiem par sociālajiem un citiem īpašiem pakalpojumiem, kas uzskaitīti XIV pielikumā.”

16 Direktīvas 2014/24 7. pants ir formulēts šādi:

“Šo direktīvu nepiemēro publiskajiem līgumiem un metu konkursiem, kuru slēgšanas tiesības saskaņā ar Direktīvu [2014/25] piešķir vai kurus rīko līgumslēdzēja iestādes, kas īsteno vienu vai vairākas no minētās direktīvas 8.–14. pantā noteiktajām darbībām, un kuru slēgšanas tiesības piešķir, lai veiktu šādas darbības; [..].”

17 Saskaņā ar šīs direktīvas 12. pantu:

“1. Publisks līgums, kura slēgšanas tiesības līgumslēdzēja iestāde piešķirusi kādai juridiskai personai, kas ir privāto vai publisko tiesību subjekts, neietilpst šīs direktīvas darbības jomā, ja ir izpildīti visi šādi nosacījumi:

- a) līgumslēdzēja iestāde pār attiecīgo juridisko personu īsteno līdzīgu kontroli, kādu tā īsteno pār savām struktūrvienībām;
- b) vairāk nekā 80 % no kontrolētās juridiskās personas darbībām tiek veiktas, izpildot uzdevumus, ko tai uzticējusi kontrolējošā līgumslēdzēja iestāde vai citas juridiskas personas, ko kontrolē minētā līgumslēdzēja iestāde; un
- c) kontrolētajai juridiskajai personai nav privāta kapitāla tiešas līdzdalības, izņemot tādus privātā kapitāla līdzdalības veidus, kas neietver kontroli un bloķēšanu, kā noteikts valsts tiesību aktos, saskaņā ar Līgumiem, un kam nav izšķirošas ietekmes uz kontrolēto juridisko personu.

Uzskata, ka pirmās daļas a) apakšpunkta nozīmē līgumslēdzēja iestāde pār juridisko personu īsteno līdzīgu kontroli, kādu tā īsteno pār savām struktūrvienībām, ja tai ir izšķiroša ietekme gan attiecībā uz kontrolētās juridiskās personas stratēģiskajiem mērķiem, gan attiecībā uz tās svarīgiem lēmumiem. Šādu kontroli var īstenot arī cita juridiska persona, kuru pašu tādā pašā veidā kontrolē līgumslēdzēja iestāde.

[..]

4. Šīs direktīvas darbības joma neattiecas uz līgumu, kas noslēgts tikai starp divām vai vairākām līgumslēdzējām iestādēm, ja ir ievēroti visi šādi nosacījumi:

- a) ar līgumu tiek izveidota vai īstenoja iesaistīto līgumslēdzēju iestāžu sadarbība, lai nodrošinātu, ka sabiedriskie pakalpojumi, kas tām jāveic, tiek sniegti ar mērķi īstenot šo iestāžu kopīgos mērķus;
- b) šīs sadarbības īstenošanu nosaka vienīgi tādi apsvērumi, kas saistīti ar sabiedrības interesēm; un
- c) iesaistītās līgumslēdzējas iestādes atvērtā tirgū veic mazāk kā 20 % no darbībām, kas saistītas ar sadarbību;

[..].”

18 Šīs direktīvas 18. pantā ir noteikts:

“1. Līgumslēdzējas iestādes nodrošina vienlīdzīgu un nediskriminējošu attieksmi pret visiem ekonomikas dalībniekiem un rīkojas pārredzami un samērīgi.

Iepirkumu neizstrādā ar nolūku to izslēgt no šīs direktīvas darbības jomas vai mākslīgi sašaurināt konkurenci. Konkurenci uzskata par mākslīgi sašaurinātu, ja iepirkums ir izstrādāts ar nolūku radīt nepamatoti izdevīgākus vai mazāk izdevīgus apstākļus noteiktiem ekonomikas dalībniekiem.

2. Dalībvalstis veic atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka publisku līgumu izpildē ekonomikas dalībnieki ievēro piemērojamos pienākumus, kas vides, sociālo un darba tiesību jomā noteikti Savienības tiesību aktos, valsts tiesību aktos, koplīgumos vai kas paredzēti X pielikumā uzskaitītajos starptautiskajos tiesību aktos vides, sociālo un darba tiesību jomā.”

19 Minētās direktīvas 57. pantā ir paredzēts:

“1. Līgumslēdzējas iestādes no dalības iepirkuma procedūrā izslēdz ekonomikas dalībnieku, ja tās, veicot pārbaudi saskaņā ar 59., 60. un 61. pantu, ir konstatējušas vai kā citādi zina, ka šis ekonomikas dalībnieks ir notiesāts ar galīgu spriedumu kāda turpmāk minēta iemesla dēļ:

- a) līdzdalība noziedzīgā organizācijā, kā definēts Padomes Pamatlēmuma 2008/841/TI [(2008. gada 24. oktobris) par cīņu pret organizēto noziedzību (OV 2008, L 300, 42. lpp.)] 2. pantā;
- b) korupcija, kā definēts 3. pantā Konvencijā par cīņu pret korupciju, kurā iesaistītas Eiropas Kopienas amatpersonas vai Eiropas Savienības dalībvalstu amatpersonas, un Padomes Pamatlēmuma 2003/568/TI [(2003. gada 22. jūlijs) par korupcijas apkarošanu privātajā sektorā (OV 2003, L 192, 54. lpp.)] 2. panta 1. punktā, kā arī korupcija, kā definēts līgumslēdzējas iestādes vai ekonomikas dalībnieka valsts tiesību aktos;
- c) krāpniecība Konvencijas par Eiropas Kopienas finanšu interešu aizsardzību 1. panta nozīmē [..];
- d) teroristu nodarījumi vai nodarījumi, kas saistīti ar teroristu darbībām, kā definēts attiecīgi Padomes Pamatlēmuma 2002/475/TI [(2002. gada 13. jūnijs) par terorisma apkarošanu (OV 2002, L 164, 3. lpp.)] 1. un 3. pantā, vai kūdišana vai atbalstīšana, vai līdzdalība, vai mēģinājums izdarīt nodarījumu minētā pamatlēmuma 4. panta nozīmē;
- e) nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana vai teroristu finansēšana, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/60/EK [(2005. gada 26. oktobris) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai (OV 2005, L 309, 15. lpp.)] 1. pantā.
- f) bērnu darbs un citi cilvēku tirdzniecības veidi, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/36/ES [(2011. gada 5. aprīlis) par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/629/TI (OV 2011, L 101, 1. lpp.)] 2. pantā.

Pienākumu izslēgt ekonomikas dalībnieku piemēro arī gadījumos, kad ar galīgu spriedumu ir notiesāta persona, kas ir šī ekonomikas dalībnieka administratīvās, pārvaldības vai pārraudzības struktūras loceklis vai kurai tajā ir pārstāvības, lemšanas vai kontroles pilnvaras.

2. Ekonomikas dalībnieku izslēdz no dalības iepirkuma procedūrā, ja līgumslēdzēja iestāde zina, ka ekonomikas dalībnieks nav izpildījis pienākumus, kas attiecas uz nodokļu vai sociālā nodrošinājuma iemaksu maksājumiem, un ja tas atzīts ar tiesas vai administratīvu lēmumu, kam ir galīgs un saistošs spēks, saskaņā ar tās valsts tiesību aktu noteikumiem, kurā šis dalībnieks veic uzņēmējdarbību, vai saskaņā ar līgumslēdzējas iestādes valsts tiesību aktu noteikumiem.

Turklāt līgumslēdzējas iestādes no dalības iepirkuma procedūrā var izslēgt vai dalībvalstis var prasīt, lai tās no dalības iepirkuma procedūrā izslēgtu ekonomikas dalībnieku, ja līgumslēdzēja iestāde ar jebkādiem atbilstošiem līdzekļiem var pierādīt, ka šis ekonomikas dalībnieks nav izpildījis savus pienākumus, kas attiecas uz nodokļu maksājumiem vai sociālā nodrošinājuma iemaksu maksājumiem.

Šo punktu vairs nepiemēro, ja ekonomikas dalībnieks ir izpildījis savus pienākumus, samaksājot vai noslēdzot saistošu vienošanos, lai samaksātu attiecīgos nodokļus vai attiecīgos sociālā nodrošinājuma iemaksu maksājumus, tostarp attiecīgos gadījumos jebkādos uzkrātos procentus vai soda naudu.

[..]

4. Līgumslēdzējas iestādes no dalības iepirkuma procedūrā var izslēgt vai dalībvalstis var tām prasīt izslēgt ikvienu ekonomikas dalībnieku, kas nonācis jebkurā no šādām situācijām:

- a) ja līgumslēdzēja iestāde ar jebkādiem atbilstošiem līdzekļiem var pierādīt, ka ir pārkāpti 18. panta 2. punktā minētie piemērojami pienākumi;
- b) ja ekonomikas dalībnieks ir bankrotējis vai tam tiek piemērota maksātnespējas vai likvidācijas procedūra, ja tā aktīvus pārvalda likvidators vai tiesa, ja tam ir mierizlīgums ar kreditoriem, ja tā saimnieciskā darbība ir pārtraukta vai ja tas ir nonācis citā līdzvērtīgā situācijā, kas izriet no līdzīgas procedūras, kura paredzēta valsts normatīvajos aktos;
- c) ja līgumslēdzēja iestāde ar atbilstošiem līdzekļiem var pierādīt, ka ekonomikas dalībnieks ir vainīgs kādā ar profesionālo darbību saistītā smagā pārkāpumā, kas liek apšaubīt šā ekonomikas dalībnieka godprātību;
- d) ja līgumslēdzējas iestādes rīcībā ir pietiekami pārliecinošas norādes, lai secinātu, ka ekonomikas dalībnieks ir ar citiem ekonomikas dalībniekiem noslēdzis tādas vienošanās, kuru mērķis ir izkropļot konkurenci;
- e) ja interešu konfliktu 24. panta izpratnē nevar efektīvi izlabot ar citiem mazāk ierobežojošiem pasākumiem;
- f) ja konkurences izkropļojumus, ko rada ekonomikas dalībnieku iepriekšēja iesaistīšana iepirkuma procedūras sagatavošanā, kā minēts 41. pantā, nevar izlabot ar citiem, mazāk ierobežojošiem pasākumiem;
- g) ja ekonomikas dalībnieks ir pieļāvis būtiskus vai pastāvīgus trūkumus saistībā ar kādas būtiskas prasības izpildi saskaņā ar iepriekšēju publisku līgumu, iepriekšēju līgumu ar līgumslēdzēju vai iepriekšēju koncesiju līgumu, kas noveda pie šāda iepriekšēja līguma priekšlaicīgas izbeigšanas, zaudējumu atlīdzināšanas vai citām līdzīgām sankcijām;

- h) ja ekonomikas dalībnieks bijis vainīgs tādas informācijas nopietnā sagrozīšanā, kas jāsniedz, lai pārbaudītu, vai nepastāv izslēgšanas iemesli un ir izpildīti atlases kritēriji, nav atklājis šādu informāciju vai nespēj iesniegt apliecinājošus dokumentus, kas vajadzīgi saskaņā ar 59. pantu; vai
- i) ja ekonomikas dalībnieks ir mēģinājis nepamatoti ietekmēt līgumslēdzējas iestādes lēmumu pieņemšanas procesu, iegūt konfidenciālu informāciju, kas tam varētu sniegt nepamatotas priekšrocības iepirkuma procedūrā, vai netīši sniegt maldinošu informāciju, kas varētu būtiski ietekmēt lēmumus par izslēgšanu, atlasi vai līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.

Neatkarīgi no pirmās daļas b) apakšpunkta, dalībvalstis var pieprasīt vai paredzēt iespēju līgumslēdzējai iestādei neizslēgt ekonomikas dalībnieku, kas nonācis kādā no minētajā apakšpunktā paredzētajām situācijām, ja līgumslēdzēja iestāde ir konstatējusi, ka šis ekonomikas dalībnieks spēs izpildīt līgumu, ņemot vērā piemērojamos valsts noteikumus un pasākumus par uzņēmējdarbības turpināšanu b) apakšpunktā minētajās situācijās.

[..]”

20 Šis direktīvas 58. pantā ir noteikts:

“1. Atlases kritēriji var attiekties uz:

- a) atbilstību profesionālās darbības veikšanai;
- b) saimniecisko un finansiālo stāvokli;
- c) tehniskām un profesionālām spējām.

Līgumslēdzējas iestādes 2., 3. un 4. punktā minētos kritērijus ekonomikas dalībniekiem var piemērot tikai kā prasības attiecībā uz dalību. Starp prasībām tās iekļauj tikai tādas, ar kurām var atbilstoši nodrošināt, ka kandidātam vai pretendētam ir juridiskās un finansiālās iespējas un tehniskās un profesionālās spējas izpildīt piešķiramo līgumu. Visas prasības ir saistītas un samērīgas ar līguma priekšmetu.

[..]

3. Attiecībā uz saimniecisko un finansiālo stāvokli līgumslēdzējas iestādes var noteikt prasības, kas nodrošina, ka ekonomikas dalībniekiem ir saimnieciskās un finansiālās spējas, kas vajadzīgas līguma izpildei. Šajā nolūkā līgumslēdzējas iestādes var jo īpaši prasīt, lai ekonomikas dalībniekiem būtu konkrēts gada minimālais apgrozījums, tostarp konkrēts minimālais apgrozījums līguma jomā. Turklāt līgumslēdzējas iestādes var prasīt, lai ekonomikas dalībnieki sniegtu informāciju par saviem gada pārskatiem, kuros būtu norādītas attiecības, piemēram, starp aktīviem un saistībām. Tās var prasīt arī pienācīgu līmeni attiecībā uz profesionālā riska apdrošināšanu.

Minimālais gada apgrozījums, kam jābūt ekonomikas dalībniekiem, nevar divas reizes pārsniegt paredzamo līguma vērtību, izņemot pienācīgi pamatotos gadījumos, piemēram, tādos, kas saistīti ar īpašiem riskiem attiecīgo būvdarbu, pakalpojumu vai piegāžu rakstura dēļ. Līgumslēdzēja iestāde galvenos iemeslus, kādēļ noteikta šāda prasība, norāda iepirkuma procedūras dokumentos vai 84. pantā minētajā individuālajā ziņojumā.

Attiecību, piemēram, starp aktīviem un saistībām var ņemt vērā, ja līgumslēdzēja iestāde iepirkuma procedūras dokumentos norāda metodes un kritērijus, ko tā šādā gadījumā izmanto. Šādas metodes un kritēriji ir pārredzami, objektīvi un nediskriminējoši.

Ja līgumu sadala daļās, šo pantu piemēro attiecībā uz katru atsevišķo daļu. Līgumslēdzēja iestāde tomēr var noteikt minimālo gada apgrozījumu, kam jābūt ekonomikas dalībniekiem, par daļu grupām, gadījumā, ja izraudzītajam pretendentam piešķir vairākas daļas, kas jāizpilda vienlaicīgi.

Ja tādu līgumu, kuri balstās uz pamatnolīgumu, slēgšanas tiesības piešķir pēc konkursa atsākšanas, maksimālo gada apgrozījuma, ko var prasīt saskaņā ar šā punkta otro daļu, aprēķina, pamatojoties uz to konkrēto līgumu paredzamo maksimālo apmēru, ko pildīs vienlaikus, vai, ja šis apmērs nav zināms – pamatojoties uz pamatnolīguma paredzamo vērtību. Dinamisko iepirkuma sistēmu gadījumā otrajā daļā minēto maksimālo gada apgrozījuma prasību aprēķina, pamatojoties uz minētajā sistēmā piešķiramo konkrēto līgumu paredzamo maksimālo apmēru.

[..]”

- 21 Direktīvas 2014/24 74. pants ir formulēts šādi:

“Tiesības slēgt publiskos līgumus par sociāliem un citiem īpašiem pakalpojumiem, kas uzskaitīti XIV pielikumā, piešķir saskaņā ar šo nodaļu, ja līgumu vērtība ir vienāda ar 4. panta d) punktā norādīto robežvērtību vai to pārsniedz.”

Direktīva 2014/25

- 22 Saskaņā ar Direktīvas 2014/25 6. panta 2. punktu:

“Uz līgumu, kas paredzēts vairāku darbību veikšanai, attiecas noteikumi, kas piemērojami darbībai, kura paredzēta kā līguma galvenā darbība.”

- 23 Šīs direktīvas 11. pantā ir noteikts:

“Šī direktīva attiecas uz tādu tīklu nodrošināšanu un ekspluatāciju, kas iedzīvotājiem sniedz pakalpojumus dzelzceļu, automatizēto sistēmu, tramvaju, trolejbusu, autobusu vai trošu transporta jomā.

Attiecībā uz transporta pakalpojumiem uzskata, ka tīkls pastāv, ja pakalpojumu sniedz saskaņā ar dalībvalsts kompetentās iestādes noteiktiem darbības nosacījumiem, piemēram, nosacījumiem par apkalpojumiem maršrutiem, piedāvājamo pakalpojumu apjomu vai to sniegšanas biežumu.”

Itālijas tiesības

- 24 2016. gada 18. aprīļa *decreto legislativo n. 50 – Attuazione delle direttive 2014/23/ES, 2014/24/ES e 2014/25/ES sull'aggiudicazione dei contratti di concessione, sugli appalti pubblici e sulle procedure d'appalto degli enti erogatori nei settori dell'acqua, dell'energia, dei trasporti e dei servizi postali, nonché per il riordino della disciplina vigente in materia di contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 50 par Direktīvas 2014/23/ES par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, Direktīvas 2014/24/ES par publisko iepirkumu un Direktīvas 2014/25/ES par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, piemērošanas noteikumiem, kā arī par

spēkā esošo būvdarbu, pakalpojumu un piegāžu līgumu regulējuma reorganizāciju; 2016. gada 19. aprīļa *GURI* Nr. 91 kārtējais pielikums; turpmāk tekstā – “Leģislatīvais dekrēts Nr. 50/2016”), 5. panta 9. punktā ir noteikts:

“Ja atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām ir atļauts izveidot sabiedrības ar jauktu kapitālu valsts pasūtījuma izpildei un pārvaldībai vai vispārējo interešu pakalpojuma organizācijai un pārvaldībai, tad privātais partneris ir jāizvēlas publiskā iepirkuma procedūrā.”

- 25 2016. gada 19. augusta *decreto legislativo n. 175 – Testo unico in materia di società a partecipazione pubblica* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 175 – Vienotais dokuments par sabiedrībām ar valsts kapitālu; 2016. gada 8. septembra *GURI* Nr. 210; turpmāk tekstā – “Leģislatīvais dekrēts Nr. 175/2016”) 4. pantā ir paredzēts, ka tad, kad valsts pārvaldes iestādes izveido sabiedrības, kurās tām ir līdzdalība, to mērķi ir pakļauti divkāršam priekšmeta ierobežojumam. Pirmkārt, tās ir sabiedrības, kuru darbība ir noteikti nepieciešama attiecīgās administrācijas institucionālo mērķu sasniegšanai. Otrkārt, veicamās darbības ir skaidri noteiktas šī panta 2. punktā, proti, tostarp tās ir vispārējas nozīmes pakalpojuma sniegšana, ieskaitot minētajiem pakalpojumiem vajadzīgo tīklu un aprīkojuma sagādi un uzturēšanu, un vispārējas nozīmes pakalpojuma organizēšana un pārvaldība, noslēdzot ar izraudzīto uzņēmēju Leģislatīvā dekrēta Nr. 50/2016 180. pantā minēto partnerības līgumu saskaņā ar Leģislatīvā dekrēta Nr. 175/2016 17. panta 1. un 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem.
- 26 Leģislatīvā dekrēta Nr. 175/2016 7. panta 5. punktā ir noteikts, ka privātie partneri tiek iepriekš atlasīti publiskā iepirkuma procedūrā saskaņā ar Leģislatīvā dekrēta Nr. 50/2016 5. panta 9. punktu.
- 27 Leģislatīvā dekrēta Nr. 175/2016 17. panta 1. punkta formulējums ir šāds:
- “Sabiedrības ar jaukta tipa (publisku un privātu) kapitālu privātā kapitāla daļa nedrīkst būt mazāka par 30 %, un privātā subjekta izvēle notiek saskaņā ar publiskā iepirkuma procedūrām atbilstoši [Leģislatīvā dekrēta Nr. 50/2016] 5. panta 9. punktam, un tās mērķis ir vienlaikus gan tas, ka privātais partneris piesakās uz līdzdalību vai iegādājas to, gan tas, ka tiek piešķirtas iepirkuma līguma slēgšanas tiesības vai koncesija – kas ir sabiedrības ar jaukta tipa kapitālu darbības ekskluzīvais priekšmets.”
- 28 Saskaņā ar Leģislatīvā dekrēta Nr. 175/2016 17. panta 2. punktu:
- “Privātajam partnerim ir jāizpilda kvalifikācijas nosacījumi, kas paredzēti tiesību aktos vai normatīvajos aktos saistībā ar pakalpojumu, kura sniegšanai sabiedrība tika izveidota [...]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 29 2018. gada 4. septembrī Romas pilsēta izsludināja konkursu, lai, pirmkārt, izraudzītos partneri sabiedrības ar jauktu kapitālu izveidei un, otrkārt, piešķirtu šai sabiedrībai tiesības nodrošināt “integrēto skolu apkalpošanas pakalpojumu” pārvaldību, kura paredzamā vērtība bija 277 479 616,21 EUR. Atbilstoši iepirkuma dokumentiem Romas pilsētai piederētu 51 % šīs sabiedrības kapitāldaļu un pārējos 49 % iegādātos tās privātais partneris, kuram arī bija jāuzņemas viss operacionālais risks.

- 30 Piedāvājumu iesniedza vienīgi jaundibināma grupa, kas sastāvēja no *Roma Multiservizi* un *Rekeep*. Bija paredzēts, ka 10 % šīs grupas piederēs *Rekeep* kā pilnvarniekam un 90 % piederēs *Roma Multiservizi* kā pilnvaroto uzņēmumu vadītājam un ka šīs divas sabiedrības parakstīsies uz sabiedrības ar jauktu kapitālu, kas tiks izveidota kopā ar Romas pilsētu, kapitālu proporcionāli to līdzdalībai šajā grupā.
- 31 Sabiedrībai *AMA SpA* pieder 51 % *Roma Multiservizi*, ko 1994. gadā izveidoja Romas pilsēta, un pārējais tās kapitāls pieder *Rekeep* un *La Veneta Servizi SpA*. Savukārt *AMA* kapitāls pilnībā pieder šai pilsētai.
- 32 2019. gada 1. martā jaundibināmajai grupai, ko veidoja *Roma Multiservizi* un *Rekeep*, tika liegts piedalīties notiekošajā procedūrā, pamatojoties uz to, ka *AMA* līdzdalības *Roma Multiservizi* kapitālā dēļ Romas pilsētai faktiski piederētu 73,5 % no sabiedrības ar jauktu kapitālu, kas tiktu izveidota ar šo grupu, kapitāla, tādējādi pārsniedzot iepirkuma dokumentos noteikto robežvērtību 51 % apmērā un riska kapitāla daļa šajā sabiedrībā, kas pieder privātiem ekonomikas dalībniekiem, būtu mazāka par 49 %.
- 33 *Rekeep* un *Roma Multiservizi* apstrīdēja šo lēmumu *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija). Minētā tiesa ar diviem 2019. gada 18. jūnijā pasludinātiem spriedumiem noraidīja šo sabiedrību celto prasību.
- 34 *Roma Multiservizi* un *Rekeep* iesniedza apelācijas sūdzības par šiem diviem spriedumiem iesniedzējtiesā.
- 35 Apelācijas procedūras laikā Romas pilsēta sarunu procedūras noslēgumā piešķīra tiesības sniegt “integrētos skolu apkalpošanas pakalpojumus” *Consorzio Nazionale Servizi Soc. coop. (CNS)*. Iesniedzējtiesa šo tiesību sniegt pakalpojumus piešķiršanu apturēja.
- 36 Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija), pirmkārt, ir norādījusi, ka saskaņā ar piemērojamo valsts tiesisko regulējumu, ja valsts pasūtījumu izpilda vai vispārējo interešu pakalpojumu organizē un pārvalda sabiedrības ar jauktu kapitālu, noslēdzot partnerības līgumu ar izraudzīto uzņēmēju saskaņā ar Leģislatīvā dekrēta Nr. 175/2016 17. panta 1. un 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem, privāto personu līdzdalība nedrīkst būt mazāka par 30 % un šis privātais partneris ir jāizvēlas publiskā iepirkuma procedūrā.
- 37 Šajā ziņā iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka tajā nav ticis apstrīdēts līgumslēdzējas iestādes maksimālās līdzdalības sabiedrībā ar jauktu kapitālu tiesiskums un ka tai nav jāpārbauda, vai ir jāņem vērā Romas pilsētas netiešā līdzdalība *Roma Multiservizi* kapitālā, lai noteiktu, vai šis ierobežojums ir ticis ievērots.
- 38 Otrkārt, šīs tiesas ieskatā tiesību sniegt pakalpojumus tieša piešķiršana sabiedrībai ar jauktu kapitālu pati par sevi nav pretrunā Savienības tiesībām ar nosacījumu, ka, pirmām kārtām, iepirkumu, kas tiek organizēts, lai izvēlētos līgumslēdzējas iestādes privāto partneri izraudzītājā sabiedrībā, rīko saskaņā ar LESD 49. un 56. pantu, kā arī vienlīdzīgas attieksmes, diskriminācijas aizlieguma un pārskatāmības principiem un, otrām kārtām, šī privātā partnera atlases kritēriji ir saistīti ne tikai ar ieguldījumu pēdējā minētā kapitālā, bet arī ar tā tehniskajām spējām un tā piedāvājuma raksturlielumiem, un tādējādi var uzskatīt, ka izraudzītā pretendenta atlase netieši izriet no līgumslēdzējas iestādes partnera izvēles. Tādējādi šim partnerim ir jābūt atbilstošam darbības partnerim, nevis vienkāršam akcionāram, jo tā līdzdalība ir pamatojama tieši ar to, ka valsts pārvaldei nav tādu vajadzīgo prasmju, kas ir privātajam partnerim.

- 39 Iesniedzējtiesas skatījumā, lai nodrošinātu šādu atbilstību, Itālijas likumdevējs privātai līdzdalībai sabiedrībās ar jauktu kapitālu ir noteicis minimālo 30 % sliekšni. Tā precizē, ka 70 % maksimālās robežvērtības noteikšana valsts līdzdalībai šādās sabiedrībās atbilst robežvērtībai, kuru pārsniedzot, šo sabiedrību darbība var izkropļot konkurenci, jo attiecīgajam tirgum tiktu liegta tā pievilcība un privātajam partnerim tiktu ļauts pārmērīgi ierobežot savas līdzdalības minētajās sabiedrībās ekonomisko risku.
- 40 Iesniedzējtiesa, treškārt, norāda – ja līgumslēdzējas iestādes partnera līdzdalības procentuālā daļa sabiedrības ar jauktu kapitālu kapitālā būtu jāaprēķina, ņemot vērā tikai šī partnera juridisko formu, *Roma Multiservizi* un *Rekeep* jaundibināmās grupas izslēgšana no pamatlīnā aplūkotās iepirkuma procedūras nebūtu pamatojama. Savukārt, ja būtu jāņem vērā Romas pilsētas netiešā līdzdalība *Roma Multiservizi* kapitālā, privātā partnera daļa, kas izriet no *Roma Multiservizi* un *Rekeep* jaundibināmās grupas līdzdalības sabiedrībā ar jauktu kapitālu un oficiāli ir noteikta 49 % apmērā, faktiski būtu 26,5 %, un tas izraisītu iepirkuma neefektivitāti un būtu konkurences principa pārkāpums, jo šis partneris varētu nepamatoti izmantot publiskās līdzdalības priekšrocības un tādējādi nodrošināt būtiskus ienākumus.
- 41 Šādos apstākļos *Consiglio di Stato* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- 1) Vai ar [Savienības] tiesībām un Direktīvas 2014/24 14. un 32. apsvēruma, kā arī tās 12. un 18. panta un Direktīvas 2014/23 30. panta pareizu interpretāciju, arī ņemot vērā LESD 107. pantu, ir saderīgi tas, ka ar nolūku noteikt minimālo 30 % sliekšni privātā partnera līdzdalībai jaundibināmā sabiedrībā ar jauktu (publisku un privātu) kapitālu – kas ir sliekšnis, ko valsts likumdevējs ir uzskatījis par atbilstošu, piemērojot Savienības judikatūrā nostiprinātos [Savienības tiesību] principus, – ir jāņem vērā tikai šāda privātā partnera juridiskā vai oficiālā forma, vai tomēr iestādei, kas izsludina iepirkumu, ir tiesības vai pat pienākums ņemt vērā savu netiešo līdzdalību tāda privātā partnera pamatkapitālā, kurš ir iesniedzis piedāvājumu?
 - 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai ar [Savienības tiesību] principiem un it īpaši ar konkurences, samērīguma un atbilstības principiem ir saderīgi, ka iestāde, kas izsludina iepirkumu, no iepirkuma var izslēgt privāto partneri, kurš ir iesniedzis piedāvājumu, ja tā faktiskā līdzdalība jaundibināmajā sabiedrībā ar jauktu (publisku un privātu) kapitālu konstatētas valsts kapitāla tiešas vai netiešas līdzdalības dēļ faktiski ir mazāka par 30 %?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par prejudiciālo jautājumu pieņemamību

- 42 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz jautājumiem par Savienības tiesībām ir attiecināma atbilstības prezumpcija. Tiesa var atteikties izskatīt valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu vienīgi tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlīnā faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai tiesību elementi, kas nepieciešami, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedumi, 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 59. un 61. punkts, kā arī 2021. gada 25. novembris, *État luxembourgeois* (Informācija par nodokļu maksātāju grupu), C-437/19, EU:C:2021:953, 81. punkts).

- 43 Lai valsts tiesai varētu tikt sniegta noderīga Savienības tiesību interpretācija, ir nepieciešams, lai šī tiesa definētu faktiskos apstākļus un tiesisko regulējumu, kas veido kontekstu tās uzdotajiem jautājumiem, vai vismaz paskaidrotu faktiskos pieņēmumus, uz kuriem šie jautājumi ir balstīti. Turklāt iesniedzējtiesas nolēmumā ir jābūt norādītiem konkrētiem iemesliem, kuri valsts tiesai ir likuši šaubīties par Savienības tiesību interpretāciju un uzskatīt par nepieciešamu uzdot Tiesai prejudiciālu jautājumu (spriedums, 2022. gada 10. marts, *Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs* (Visaptverošs veselības apdrošināšanas segums), C-247/20, EU:C:2022:177, 75. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 Tomēr iesniedzējtiesa nav paskaidrojusi nedz iemeslus, kuru dēļ tā uzskata, ka ir jāinterpretē LESD 107. pants, nedz saikni, ko tā ir konstatējusi starp šo tiesību normu un pamatlietā aplūkoto valsts tiesisko regulējumu.
- 45 Savukārt pretēji tam, ko apgalvo CNS, iesniedzējtiesa, pirmkārt, ir pietiekami precīzi identificējusi Direktīvas 2014/23 un Direktīvas 2014/24 tiesību normas, kuras tā lūdz interpretēt, un, otrkārt, tā nav lūgusi Tiesai piemērot Savienības tiesības pamatlietā.
- 46 No iepriekš izklāstītā izriet, ka prejudiciālie jautājumi ir pieņemami, izņemot pirmo no tiem – daļā, kurā tas attiecas uz LESD 107. panta interpretāciju.

Par lietas būtību

- 47 Strīds pamatlietā ir par *Roma Multiservizi* un *Rekeep* jaundibināmās grupas izslēgšanu no 2018. gada 4. septembrī uzsāktās procedūras, ko Romas pilsēta vēlāk izbeidza tieši šīs grupas izslēgšanas dēļ, jo tikai šī grupa bija iesniegusi piedāvājumu, un šīs procedūras mērķis bija noslēgt līgumu, lai, pirmkārt, izveidotu sabiedrību ar jauktu kapitālu ar šīs pilsētas izraudzīto ekonomikas dalībnieku, un, otrkārt, uzticētu šai sabiedrībai visu tā saukto ar aktivitātēm skolā saistīto palīgpakalpojumu sniegšanu, kas galvenokārt ir vispārējs atbalsts, uzturēšanas, uzkopšanas un skolas pārvaldājumu pakalpojumi. No tā izriet, ka šīs procedūras mērķis bija jaukta līguma noslēgšana.
- 48 Turklāt no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka Romas pilsēta uzskatīja – ja pamatlietā ar *Roma Multiservizi* un *Rekeep* jaundibināmo grupu tiktu izveidota attiecīga sabiedrība ar jauktu kapitālu, tai faktiski piederētu 73,5 % šīs sabiedrības kapitāla, lai arī atbilstošajā valsts tiesiskajā regulējumā augšējā robežvērtība līgumslēdzējas iestādes līdzdalībai šādas sabiedrības kapitālā ir 70 % un šīs pilsētas izstrādātajos iepirkuma dokumentos šīs pilsētas līdzdalība minētās sabiedrības kapitālā bija noteikta 51 % apmērā.
- 49 Romas pilsēta tomēr nekonstatēja, ka faktiski tai piederētu 73,5 % jaundibināmās sabiedrības ar jauktu kapitālu kapitālā, jo tā ņēma vērā, ka vienam no tās meitasuzņēmumiem, proti, *AMA*, kas piederēja tai pilnībā, piederēja 51 % *Roma Multiservizi* kapitāla.
- 50 Turklāt no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un atbildēm uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem izriet, ka *Roma Multiservizi* un *Rekeep* jaundibināmās grupas izslēgšana no attiecīgās procedūras pamatlietā vismaz tika pamatota gan ar neiespējamību ievērot šīs Romas pilsētas līdzdalības sabiedrības ar jauktu kapitālu kapitālā augšējo robežvērtību, kas noteikta attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā, ja šī pilsēta izvēlētos šo grupu, gan ar neiespējamību ievērot stingrāku šīs līdzdalības robežvērtību, kas bija paredzēta iepirkuma dokumentos.

- 51 Tādējādi, lai sniegtu lietderīgu atbildi iesniedzējtiesai, ir jānoskaidro tikai tas, vai Savienības tiesībām pretrunā ir tas, ka līgumslēdzēja iestāde, pārbaudot, vai šī pēdējā minētā robežvērtība ir ievērota, ņem vērā arī savu netiešo līdzdalību tā ekonomikas dalībnieka kapitālā, kas izteicis savu ieinteresētību kļūt par tās partneri.
- 52 Saistībā ar šiem apsvērumiem ir jāuzskata, ka ar šiem diviem prejudiciālajiem jautājumiem, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2014/23 un 2014/24 ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzēja iestāde nevar izslēgt ekonomikas dalībnieku no procedūras, kuras mērķis ir, pirmkārt, izveidot sabiedrību ar jauktu kapitālu un, otrkārt, piešķirt šai sabiedrībai pakalpojumu līguma slēgšanas tiesības, ja šī izslēgšana ir pamatota ar to, ka šīs līgumslēdzējas iestādes netiešas līdzdalības minētā ekonomikas dalībnieka kapitālā dēļ minētās līgumslēdzējas iestādes maksimālā līdzdalība šīs sabiedrības kapitālā, kas noteikta iepirkuma dokumentos, faktiski tiktu pārsniegta, ja tā šo ekonomikas dalībnieku izvēlētos par savu partneri.

Par pamatlietā aplūkotajam līgumam piemērojamo tiesisko regulējumu

- 53 Pirmkārt, vispirms ir jāatgādina, ka uz līgumslēdzējas iestādes un privāta ekonomikas dalībnieka veiktu kopuzņēmuma izveidi pašu par sevi neattiecas Savienības tiesību noteikumi par publiskajiem iepirkumiem vai pakalpojumu koncesijām. Tomēr ir jānodrošina, lai kapitāla darījums patiesībā neslēptu tiesību slēgt līgumus, kas var tikt kvalificēti kā “publiski līgumi” vai “koncesijas”, piešķiršanu privātam partnerim. Turklāt tas, ka privāta persona un līgumslēdzēja iestāde sadarbojas uzņēmuma ar jauktu kapitālu ietvaros, nav pamats, lai, piešķirot tiesības slēgt publisku līgumu vai pakalpojumu koncesiju šai privātajai personai vai uzņēmumam ar jauktu kapitālu, netiktu ievēroti šie noteikumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 22. decembris, *Mehiläinen un Terveystalo Healthcare*, C-215/09, EU:C:2010:807, 33. un 34. punkts).
- 54 Turpinājumā, kā ģenerālvokāts būtībā uzsvēris secinājumu 57.–59. punktā, no iesniedzējtiesas nolēmuma un atbildēm uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem izriet, ka pamatlietā aplūkotā jauktā līguma īpatnība bija tā, ka šī līguma divas daļas bija jānoslēdz ar vienīgo partneri, kuram saskaņā ar iepirkuma dokumentiem bija jābūt finansiālajai spējai, kas ir vajadzīga, lai iegādātos 49 % jaundibināmās sabiedrības ar jauktu kapitālu, lai praksē uzņemtos visu Romas pilsētas ar aktivitātēm skolā saistīto palīgpakalpojumu sniegšanu. Neskarot iesniedzējtiesas pārbaudi, no tā izriet, ka pamatlietā aplūkotā līguma abas daļas ir nenodalāmi saistītas un veido vienotu veselumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 6. maijs, *Club Hotel Loutraki u.c.*, C-145/08 un C-149/08, EU:C:2010:247, 53. un 54. punkts).
- 55 Tomēr attiecīgais darījums tā juridiskās kvalifikācijas vajadzībām šajā gadījumā ir jāaplūko kopumā un jānovērtē, ņemot vērā tiesību normas, kuras attiecas uz to daļu, kura ir galvenais vai būtiskākais priekšmets (spriedumi, 2010. gada 6. maijs, *Club Hotel Loutraki u.c.*, C-145/08 un C-149/08, EU:C:2010:247, 48. punkts, kā arī 2010. gada 22. decembris, *Mehiläinen un Terveystalo Healthcare*, C-215/09, EU:C:2010:807, 36. punkts).
- 56 Šajā ziņā no iesniedzējtiesas nolēmuma un atbildēm uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem izriet, ka pamatlietā aplūkotās procedūras galvenais mērķis bija nevis izveidot sabiedrību ar jauktu kapitālu, bet pārnest uz Romas pilsētas partneri šajā sabiedrībā visu operacionālo risku, kas saistīts ar šīs pilsētas aktivitātēm skolā saistīto palīgpakalpojumu sniegšanu, jo minētā sabiedrība tika izveidota tikai kā atbalsts, kura dēļ minētā pašvaldība uzskatīja, ka tādējādi tiktu nodrošināta labāka pakalpojumu kvalitāte.

- 57 Turklāt nekas neliecina, ka vienkārša šīs sabiedrības ar jauktu kapitālu kapitāla daļas turēšana varētu būt būtisks Romas pilsētas partnera ienākumu avots.
- 58 Tādējādi, neskarot iesniedzējtiesas pārbaudi, tā daļa, kas attiecas uz tā saukto ar aktivitātēm skolā saistīto palīgpakalpojumu sniegšanu, ir pamatlietā aplūkotā līguma galvenais priekšmets un dominējošais elements.
- 59 Šajos apstākļos uz prejudiciālajiem jautājumiem ir jāatbild, balstoties uz premisu, saskaņā ar kuru abas pamatlietā aplūkotā līguma daļas ir nedalāms veselums un tās dominējošās daļas mērķis ir piešķirt sabiedrībai ar jauktu kapitālu tiesības sniegt Romas pilsētas ar aktivitātēm skolā saistītos palīgpakalpojumus. Tāpēc pamatlietā aplūkotajam līgumam, skatot to kopumā, ir jāpiemēro uz šo daļu attiecināmais tiesiskais regulējums.
- 60 Otrkārt, ir jānorāda, ka iesniedzējtiesa nav lēmusi par to, vai pamatlietā aplūkotā līguma mērķis bija piešķirt sabiedrībai ar jauktu kapitālu pakalpojumu koncesiju, kam var piemērot Direktīvu 2014/23, vai arī publisku pakalpojumu līgumu, kam var piemērot Direktīvu 2014/24. Proti, pirmais prejudiciālais jautājums bez izšķirības attiecas uz šīm divām direktīvām, kuru piemērošanas jomas tomēr izslēdz viena otru.
- 61 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka publisks pakalpojumu līgums no pakalpojumu koncesijas atšķiras ar to, ka līgumslēdzējai pusei par tās sniegtajiem pakalpojumiem tiek piešķirta atlīdzība. Tādējādi publiskā iepirkuma procedūrā izraudzītā pretendenta atlīdzība ir līgumslēdzējas iestādes maksātā cena, savukārt koncesionāra atlīdzība par pakalpojumu sniegšanu ir tiesības izmantot vai nu pašu pakalpojumu, vai arī šādas tiesības kopā ar samaksu. Tādējādi koncesijas piešķiršana nozīmē, ka koncesionāram tiek nodots operacionālais risks (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 10. septembris, *Eurawasser*, C-206/08, EU:C:2009:540, 51. punkts, un 2009. gada 15. oktobris, *Acoset*, C-196/08, EU:C:2009:628, 39. punkts).
- 62 Ņemot vērā iepriekš minēto, iesniedzējtiesai ir jānosaka, vai tas, ka attiecīgajai sabiedrībai ar jauktu kapitālu pamatlietā tika uzticēta Romas pilsētas ar aktivitātēm skolā saistīto palīgpakalpojumu pārvaldība, bija publisks pakalpojumu līgums vai pakalpojumu koncesija. Tomēr, lai sniegtu iesniedzējtiesai lietderīgu atbildi, šajā spriedumā ir jāizskata prejudiciālie jautājumi, aplūkojot katru no šiem diviem gadījumiem.
- 63 Otrkārt, kā uzsvērts šā sprieduma 47. punktā, ciktāl skolēnu pārvadājumu palīgpakalpojumi ir daļa no pamatlietā aplūkotajā līgumā paredzētajiem pakalpojumiem, ir jāpārbauda, vai šis apstāklis var ietekmēt Direktīvas 2014/23 vai Direktīvas 2014/24 piemērojamību attiecīgā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrai pamatlietā.
- 64 Šajā ziņā ir jāuzsver, pirmām kārtām, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/24 7. pantu tās piemērošanas jomā neietilpst publiski līgumi pārvadājumu pakalpojumu nozarē, kā tas ir definēts Direktīvas 2014/25 11. pantā.
- 65 Ņemot to vērā, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem neizriet, ka pamatlietā aplūkotie skolēnu pārvadājumu palīgpakalpojumi ir transporta pakalpojumiem – it īpaši autobusa pārvadājumiem – paredzēta tikla izmantošana saskaņā ar valsts kompetentās iestādes noteiktiem darbības nosacījumiem, piemēram, nosacījumiem par apkalpojamiem maršrutiem, piedāvājamo pakalpojumu apjomu vai to sniegšanas biežumu šī 11. panta izpratnē.

- 66 Jebkurā gadījumā no Direktīvas 2014/24 3. panta 5. punkta izriet – ja līguma priekšmets ir gan iepirkums, uz ko attiecas šī direktīva, gan iepirkums, lai veiktu darbību, uz ko attiecas Direktīva 2014/25, ir jāņem vērā šīs pēdējās minētās direktīvas 5. un 6. pants. Savukārt tās 6. panta 2. punktā ir paredzēts, ka uz līgumu, kas paredzēts vairāku darbību veikšanai, attiecas noteikumi, kas piemērojami darbībai, kura paredzēta kā līguma galvenā darbība.
- 67 Tomēr no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem neizriet, ka pamatlietā aplūkotajā līgumā paredzētie skolēnu pārvadājumu palīgpakalpojumi, pat pieņemot, ka tie atbilst Direktīvas 2014/25 11. pantā paredzētajiem nosacījumiem, ir galvenā darbība, par kuru tika noslēgts šāds līgums.
- 68 Otrām kārtām, Direktīva 2014/23 saskaņā ar tās 10. panta 3. punktu nav piemērojama sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumu koncesijām Regulas Nr. 1370/2007 izpratnē.
- 69 Ņemot to vērā, no minētajiem lietas materiāliem it īpaši neizriet, ka pamatlietā aplūkotajā līgumā paredzētie skolēnu pārvadājumu palīgpakalpojumi ir jāuzskata par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumiem, kuriem piemērojama Regula Nr. 1370/2007.

Par Direktīvu 2014/24

- 70 Gadījumā, ja pamatlietā aplūkotā līguma daļa, kas attiecas uz palīgpakalpojumu, kas saistīti ar aktivitātēm skolā, sniegšanu, būtu jākvalificē kā “publisks pakalpojumu līgums” Direktīvas 2014/24 2. panta 1. punkta 9. apakšpunkta izpratnē, sākumā būtu jākonstatē turpmāk norādītais.
- 71 Pirmkārt, no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka šāda līguma un tādējādi pamatlietā aplūkotā līguma kopumā paredzamā vērtība būtiski pārsniedz robežvērtības, kuru pārsnieguma gadījumā saskaņā ar Direktīvas 2014/24 4. pantu publiskie pakalpojumu līgumi ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā.
- 72 Otrkārt, ir jāpārbauda, kā to ir lūgusi iesniedzējtiesa, vai pamatlietā aplūkotais līgums tomēr var neietilpt šīs direktīvas piemērošanas jomā saskaņā ar tās 12. pantu.
- 73 Šajā ziņā ir jānorāda, pirmām kārtām, ka Direktīvas 2014/24 12. panta 4. punktā ir paredzēts, ka līgums, kas noslēgts tikai starp divām vai vairākām līgumslēdzējām iestādēm, neietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā, ja ir izpildīti šajā tiesību normā paredzētie nosacījumi.
- 74 Tā kā nav nepieciešamības pārbaudīt, vai šajā gadījumā attiecīgo sabiedrību ar jauktu kapitālu pamatlietā var uzskatīt par līgumslēdzēju iestādi Direktīvas 2014/24 2. panta 1. punkta 1. apakšpunkta izpratnē, pietiek norādīt, ka, lai piemērotu šīs direktīvas 12. panta 4. punkta noteikumus, ar sadarbības līgumu privātam uzņēmumam nevar radīt labvēlīgāku situāciju salīdzinājumā ar tā konkurentiem (spriedums, 2020. gada 28. maijs, *Informatikgesellschaft für Software-Entwicklung*, C-796/18, EU:C:2020:395, 76. punkts). Tomēr, kā secinājumu 78. punktā norādījis ģenerāladvokāts, šajā gadījumā tas noteikti tā būtu, ņemot vērā privātā kapitāla līdzdalību dibināmajā sabiedrībā ar jauktu kapitālu, tāpēc atbilstoši šai tiesību normai pamatlietā aplūkoto procedūru nevar izslēgt no Direktīvas 2014/24 piemērošanas jomas.
- 75 Otrām kārtām, nešķiet, ka pamatlietā aplūkotā sabiedrība ar jauktu kapitālu var izpildīt Direktīvas 2014/24 12. panta 1. punktā paredzētos nosacījumus, kas ļauj uzskatīt to par Romas pilsētas *in house* struktūrvienību.

- 76 Šajā ziņā, lai gan saskaņā ar šo tiesību normu *in house* struktūrvienībai var būt privātā kapitāla tiešas līdzdalības veidi, tomēr tie nedrīkst ietvert kontroli un bloķēšanu, tiem jābūt noteiktiem valsts tiesību aktos saskaņā ar Līgumiem un tiem nav jāļauj īstenot izšķirošu ietekmi uz šo sabiedrību, bet gan gluži pretēji – līgumslēdzējai iestādei ir jāsauglabā šī ietekme.
- 77 Tomēr attiecībā uz nosacījumu paredzēt šos līdzdalības veidus valsts tiesību aktos ir jākonstatē, ka pamatlietā aplūkotās sabiedrības ar jauktu kapitālu izveide un tādējādi privātā partnera līdzdalība tās kapitālā, šķiet, neizriet no Romas pilsētai tiesību aktos uzliktā pienākuma, bet no šīs līgumslēdzējas iestādes brīvas izvēles izmantot publiskas–privātas partnerības procedūru, lai pārvaldītu ar aktivitātēm skolā saistītus palīgpakalpojumus.
- 78 Treškārt, ir jānorāda, ka Direktīvas 2014/24 74.–77. pantā ir paredzēts vienkāršots tiesiskais regulējums par publiskajiem iepirkumiem, kas attiecas uz šīs direktīvas XIV pielikumā uzskaitītajiem sociālajiem un īpašajiem pakalpojumiem. Tomēr no atbildēm uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem izriet, ka pamatlietā aplūkotā līguma mērķis vismaz daļēji bija piešķirt tiesības sniegt šajā pielikumā uzskaitītos pakalpojumus.
- 79 Saskaņā ar Direktīvas 2014/24 3. panta 2. punkta otro daļu šī veida jauktajiem publiskajiem iepirkumiem ir piemērojami noteikumi par attiecīgā iepirkuma galvenā priekšmeta piešķiršanu, turklāt šis galvenais priekšmets pats par sevi tiek noteikts saskaņā ar attiecīgo pakalpojumu paredzamo augstāko vērtību.
- 80 Ņemot vērā atbildes uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem, pamatlietā aplūkoto pakalpojumu, uz ko var attiecināt Direktīvas 2014/24 XIV pielikumu, paredzamā vērtība varētu būt zemāka nekā citu pamatlietā aplūkotajā līgumā minēto pakalpojumu paredzamā vērtība. Tāpēc ir jābalstās uz pieņēmumu, ka šajā gadījumā šīs direktīvas 74.–77. pants nav piemērojams, tomēr tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 81 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir jānosaka, vai Direktīvā 2014/24 paredzētie publiskā iepirkuma vispārīgie noteikumi ir pretrunā tam, ka ekonomikas dalībnieks tiek izslēgts no jaukta līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras, kā tas ir pamatlietā, pamatojoties uz to, ka līgumslēdzēja iestāde šīs netiešās līdzdalības minētā ekonomikas dalībnieka kapitālā dēļ uzskatīja, ka tās ieguldījums jaundibināmās sabiedrības ar jauktu kapitālu kapitālā faktiski pārsniegtu iepirkuma dokumentos paredzēto, ja tā minēto ekonomikas dalībnieku izvēlētos par partneri.
- 82 Pirmkārt, ir jāuzsver, ka saistībā ar tādu jauktu līgumu kā pamatlietā aplūkotais tiesības slēgt publisku pakalpojumu līgumu tiek piešķirts, nepiemērojot publiskā iepirkuma procedūru saskaņā ar Direktīvas 2014/24 prasībām.
- 83 Tādējādi šīs prasības šī publiskā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā ir jāuzskata par izpildītām, ja ekonomikas dalībnieks, ar ko līgumslēdzējai iestādei ir jāizveido sabiedrība ar jauktu kapitālu, kurai tiek piešķirtas šī līguma slēgšanas tiesības, tiek izvēlēts procedūrā, kurā tiek respektētas minētās prasības. No tā izriet, ka šajā procedūrā it īpaši ir jāspēj atlasīt līgumslēdzējas iestādes partneri, kuram tiek uzticēta operacionāla darbība un pakalpojuma, kas ir publiskā iepirkuma līguma priekšmets, pārvaldība, ievērojot vienlīdzīgas attieksmes, diskriminācijas aizlieguma un pārskatāmības principus. Tādējādi šī partnera atlases kritēriju pamatā nevar būt tikai ieguldītais kapitāls, bet tiem ir jāļauj kandidātiem pierādīt, ka papildus spējai kļūt par akcionāriem tiem vispirms ir tehniskā spēja sniegt pakalpojumus, kas ir iepirkuma priekšmets, un to piedāvājuma ekonomiskās un citas priekšrocības (pēc analogijas skat. spriedumu, 2009. gada 15. oktobris, *Acoset*, C-196/08, EU:C:2009:628, 59. un 60. punkts).

- 84 Otrkārt, no Direktīvas 2014/24 58. panta 1. un 3. punkta izriet, ka līgumslēdzēja iestāde var izmantot atlases kritērijus, kuru mērķis it īpaši ir izslēgt no iepirkuma procedūras kandidātus vai pretendētus, kas nesniedz pietiekamas garantijas par viņu ekonomisko un finansiālo spēju izpildīt attiecīgo publisko līgumu ar nosacījumu, ka šie kritēriji, pirmkārt, var garantēt to, ka kandidātam vai pretendentam ir šāda spēja un, otrkārt, ir saistīti un samērīgi ar līguma priekšmetu.
- 85 Šajā ziņā, pirmām kārtām, ir jānorāda, ka tādām jauktām līgumam kā pamatlietā aplūkots ir raksturīgs tas, ka līgumslēdzēja iestāde paredz dibināmās sabiedrības ar jauktu kapitālu kapitāla sadalījumu starp minēto iestādi un tās partneri.
- 86 No tā izriet, ka, piemērojot šādam jauktam līgumam Direktīvas 2014/24 58. panta 1. un 3. punktu, līgumslēdzēja iestāde var prasīt ekonomikas dalībniekiem, kas izteikuši savu ieinteresētību kļūt par tās partneriem un uzņemties tāda pakalpojumu līguma faktiski izpildi, kas tiks piešķirts šādi jaundibināmajai sabiedrībai, pierādīt savu saimniecisko un finansiālo spēju, kas ir vajadzīga gan šādas sabiedrības izveidei, gan šī līguma izpildei.
- 87 Otrām kārtām, tā kā sabiedrības ar jauktu kapitālu izmantošana it īpaši ir izskaidrojama ar līgumslēdzējas iestādes vēlmi ierobežot gan savu ieguldījumu šīs sabiedrības kapitālā, gan ar to saistīto ekonomisko risku, šai līgumslēdzējai iestādei ir jāspēj ņemt vērā pat tās netieša līdzdalība to ekonomikas dalībnieku kapitālā, kuri izteikuši savu ieinteresētību kļūt par tās partneriem. Proti, šāda kaut vai netieša līdzdalība principā rada līgumslēdzējai iestādei papildu risku salīdzinājumā ar to, kādam tā tiktu pakļauta, ja tai tieši vai netieši nepiederētu neviena tās partnera kapitāldaļa.
- 88 Tādējādi līgumslēdzējai iestādei, veicot ekonomikas dalībnieka, kam ir jākļūst par tās partneri, kvalitatīvu atlasi, ir jāspēj izslēgt ikvienu kandidātu, kurā tai kaut vai netieši pieder kapitāldaļa, ja šīs līdzdalības dēļ faktiski netiek ievērots iepirkuma dokumentos noteiktais sabiedrības ar jauktu kapitālu kapitāla sadalījums starp minēto līgumslēdzēju iestādi un tās partneri, un līdz ar to apšaubīt tās partnera saimniecisko un finansiālo spēju pildīt šādā jauktajā līgumā paredzētos pienākumus bez līgumslēdzējas iestādes iesaistīšanās.
- 89 Tādējādi, kā noteikts Direktīvas 2014/24 58. panta 1. punktā, šāda prasība ļauj garantēt, ka ekonomikas dalībniekiem ir saimnieciskā un finansiālā spēja izpildīt attiecīgajā jauktajā līgumā paredzētos pienākumus.
- 90 Turklāt, neskarot iesniedzējtiesas pārbaudi, šķiet, tā nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai garantētu līgumslēdzējas iestādes izvirzīto mērķi neuzņemt, kaut vai netieši, ekonomiskas saistības, ja tiek pārsniegta tā sabiedrības ar jauktu kapitālu kapitāla daļa, kādu iepirkuma dokumentos šī līgumslēdzēja iestāde ir paredzējusi iegādāties. Līdzīgu prasību varētu uzskatīt par nesamērīgu tikai tad, ja saskaņā ar piemērojamo valsts tiesisko regulējumu vai attiecīgajiem līguma noteikumiem būtu izslēgts, ka minētā līgumslēdzēja iestāde saistībā ar darbībām, ko veic līgumslēdzējas iestādes izveidotā sabiedrība ar jauktu kapitālu un ekonomikas dalībnieks, kurā šai līgumslēdzējai iestādei tieši vai netieši pieder kapitāldaļa, kaut vai netieši tiktu pakļauta jebkādam papildu ekonomiskajam riskam, ko rada šāda līdzdalība tās partnera kapitālā.
- 91 Treškārt, ir jāpiebilst, ka vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības principi, kas atgādināti šā sprieduma 83. punktā, arī prasa, lai visi iepirkuma procedūras nosacījumi un kārtība iepirkuma procedūras dokumentos būtu formulēti skaidri, precīzi un nepārprotami – tā, lai, pirmkārt, jebkuram saprātīgi informētam un samērā rūpīgam pretendētājam ļautu skaidri saprast to precīzu tvērumu un tos interpretēt vienādi un, otrkārt, līgumslēdzējai iestādei ļautu efektīvi pārbaudīt, vai

pretendentu piedāvājumi atbilst kritērijiem, kuri reglamentē attiecīgo iepirkumu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 19. decembris, *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust un Coopservice*, C-216/17, EU:C:2018:1034, 63. punkts, kā arī 2021. gada 17. jūnijs, *Simonsen & Weel*, C-23/20, EU:C:2021:490, 61. punkts).

- 92 Tādējādi iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai šajā gadījumā no iepirkuma procedūras dokumentiem skaidri, precīzi un nepārprotami izriet, ka Romas pilsētas netieša līdzdalība to ekonomikas dalībnieku kapitālā, kas pieteikušies kļūt par tās partneriem, tiek ņemta vērā, lai noteiktu, vai tiem ir pietiekama saimnieciskā un finansiālā spēja.
- 93 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvas 2014/24 58. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzēja iestāde var izslēgt ekonomikas dalībnieku no tādas procedūras, kuras mērķis ir, pirmkārt, izveidot sabiedrību ar jauktu kapitālu un, otrkārt, piešķirt šai sabiedrībai tiesības slēgt publisku pakalpojumu līgumu, ja šī izslēgšana ir pamatota ar to, ka šīs līgumslēdzējas iestādes netiešās līdzdalības šī ekonomikas dalībnieka kapitālā dēļ minētās līgumslēdzējas iestādes maksimālā līdzdalība šīs sabiedrības kapitālā, kas noteikta iepirkuma dokumentos, faktiski tiktu pārsniegta, ja šī līgumslēdzēja iestāde minēto ekonomikas dalībnieku izvēlētos par savu partneri, ciktāl šādas pārsniegšanas dēļ palielinātos šīs līgumslēdzējas iestādes ekonomiskais risks.

Par Direktīvu 2014/23

- 94 Gadījumā, ja pamatlietā aplūkotā līguma daļa, kas attiecas uz tiesību sniegt ar aktivitātēm skolā saistītus palīgpakalpojumus piešķiršanu, būtu kvalificējama kā “pakalpojumu koncesija” Direktīvas 2014/23 5. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, ir jānorāda, pirmkārt, ka šīs daļas un līdz ar to pamatlietā aplūkotā līguma kopumā paredzamā vērtība būtiski pārsniedz robežvērtību, virs kuras šī direktīva saskaņā ar tās 8. pantu ir piemērojama.
- 95 Otrkārt, tādu iemeslu dēļ, kas ir līdzīgi šā sprieduma 73.–77. punktā izklāstītajiem, pamatlietā aplūkotajai procedūrai šīs direktīvas 17. panta 1. un 4. punkts nav piemērojams.
- 96 Treškārt, tādu iemeslu dēļ, kas ir līdzīgi šā sprieduma 78.–80. punktā izklāstītajiem, ir jābalstās uz pieņēmumu – tomēr tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai –, saskaņā ar kuru atbilstoši Direktīvas 2014/23 20. panta 1. punkta otrajai daļai pamatlietā aplūkotā pakalpojumu koncesija nav pakļauta šīs direktīvas 19. pantā paredzētajai vienkāršotajai iepirkuma kārtībai, jo to pamatlietā aplūkoto pakalpojumu paredzamā vērtība, uz kuriem var tikt attiecināts minētās direktīvas IV pielikums, nav lielāka par citu pakalpojumu, uz kuriem attiecas koncesija, vērtību.
- 97 Ceturtkārt, tādu iemeslu dēļ, kas ir līdzīgi šā sprieduma 82.–93. punktā izklāstītajiem, ir jāuzskata, ka atbilstoši Direktīvas 2014/23 38. pantam līgumslēdzēja iestāde drīkst ņemt vērā tās iespējamo netiešo līdzdalību to ekonomikas dalībnieku kapitālā, kas izteikuši savu ieinteresētību kļūt par tās partneriem, lai noteiktu, vai sabiedrības ar jauktu kapitālu izveide ar šādiem ekonomikas dalībniekiem faktiski neļauj ievērot ierobežojumu, kas noteikts tās līdzdalībai šīs sabiedrības kapitālā. Turklāt saskaņā ar šo 38. pantu principā no pakalpojumu koncesijas piešķiršanas procedūras drīkst izslēgt jebkuru ekonomikas dalībnieku, kas, ņemot vērā to, ka līgumslēdzējai iestādei pieder, kaut vai netieši, daļa no tā kapitāla, nevar būt šīs līgumslēdzējas iestādes partneris, jo faktiski tiktu pārsniegta līgumslēdzējas iestādes noteiktā maksimālā līdzdalība šīs sabiedrības ar jauktu kapitālu kapitālā.

- 98 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvas 2014/23 38. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzēja iestāde var izslēgt ekonomikas dalībnieku no tādas procedūras, kuras mērķis ir, pirmkārt, izveidot sabiedrību ar jauktu kapitālu un, otrkārt, piešķirt šai sabiedrībai pakalpojumu koncesiju, ja šī izslēgšana ir pamatota ar to, ka šīs līgumslēdzējas iestādes netiešās līdzdalības šī ekonomikas dalībnieka kapitālā dēļ minētās līgumslēdzējas iestādes maksimālā līdzdalība šīs sabiedrības kapitālā, kas noteikta iepirkuma dokumentos, faktiski tiktu pārsniegta, ja šī līgumslēdzēja iestāde par savu partneri izvēlētos minēto ekonomikas dalībnieku, ciktāl šādas pārsniegšanas dēļ palielinātos šīs līgumslēdzējas iestādes ekonomiskais risks.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 99 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2017/2365 (2017. gada 18. decembris), 58. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzēja iestāde var izslēgt ekonomikas dalībnieku no tādas procedūras, kuras mērķis ir, pirmkārt, izveidot sabiedrību ar jauktu kapitālu un, otrkārt, piešķirt šai sabiedrībai pakalpojumu koncesiju, ja šī izslēgšana ir pamatota ar to, ka šīs līgumslēdzējas iestādes netiešās līdzdalības šī ekonomikas dalībnieka kapitālā dēļ minētās līgumslēdzējas iestādes maksimālā līdzdalība šīs sabiedrības kapitālā, kas noteikta iepirkuma dokumentos, faktiski tiktu pārsniegta, ja šī līgumslēdzēja iestāde par savu partneri izvēlētos minēto ekonomikas dalībnieku, ciktāl šādas pārsniegšanas dēļ palielinātos šīs līgumslēdzējas iestādes ekonomiskais risks.
- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2017/2366 (2017. gada 18. decembris), 38. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzēja iestāde var izslēgt ekonomikas dalībnieku no tādas procedūras, kuras mērķis ir, pirmkārt, izveidot sabiedrību ar jauktu kapitālu un, otrkārt, piešķirt šai sabiedrībai pakalpojumu koncesiju, ja šī izslēgšana ir pamatota ar to, ka šīs līgumslēdzējas iestādes netiešās līdzdalības šī ekonomikas dalībnieka kapitālā dēļ minētās līgumslēdzējas iestādes maksimālā līdzdalība šīs sabiedrības kapitālā, kas noteikta iepirkuma dokumentos, faktiski tiktu pārsniegta, ja šī līgumslēdzēja iestāde par savu partneri izvēlētos minēto ekonomikas dalībnieku, ciktāl šādas pārsniegšanas dēļ palielinātos šīs līgumslēdzējas iestādes ekonomiskais risks.

[Paraksti]